

11KS/04118

Till
Värmdö kommunfullmäktige

2011-10-25

Motion

Framtidens Gustavsberg kräver bättre kollektivtrafik – starta omställningen nu!

Bakgrund

Det pågår ett omfattande planeringsarbete för att omdana Gustavsberg. Stora förändringar som omvandlar de centrala områdena i kommunens centrumkärna planeras. Det handlar om såväl bostäder som utemiljöer, nya trafiklösningar och ökad attraktionskraft, förutsättningar för utbildning, fler arbetsplatser och större utbud av kultur, tjänster och service. Det handlar om att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling i vår kommun.

Ambitionsnivån har i de övergripande uppstartsdiskussionerna varit hög. I det av kommunfullmäktige antagna programmet "*Fördjupad viljeriktning för Centrala Gustavsberg*" (KF november 2009) formulerades viktiga visioner som ställer höga krav på det fortsatta arbetet. En annan självklar utgångspunkt måste vara den framtidsvision för kommunen som antogs av fullmäktige den 29 april 2009, "*Vision Värmdö 2030*".

Trafiklösningarna en knäckfråga

Under arbetets gång har det inte så förvånande visat sig att en av de svåraste knäckfrågorna i hela planeringsarbetet är hur trafiklösningarna ska se ut. Åtskilliga trafik- och parkeringsutredningar har tagits fram och dessa pekar på behoven av ett väsentligt förändrat beteendemönster om det ska vara möjligt att åstadkomma den planerade och önskade förtätningen. Den senaste redovisningen för Gustavsbergsutskottet (2011-10-17) visar, liksom tidigare bedömningar, att en infarktsituation byggs in utmed Bleksängsvägen när alla områden är färdigställda om inte resvanor och transportmedel avsevärt förändras.

Mål för trafikmiljön som redan antagits

Vi socialdemokrater menar att en mängd åtgärder nu skyndsamt måste vidtas om det ska vara möjligt att uppnå de visioner och ambitioner som formulerats.

I den långsiktiga "*Vision Värmdö 2030*", som kommunfullmäktige antagit, formuleras bland annat:

"Trafikens miljöpåverkan minskar. Värmdö har en infrastruktur som bygger på modern, miljövänlig transportteknik"...

och

"Mellan Värmdös olika kommundelar rör vi oss framför allt med en väl utbyggd el- och biogasdriven kollektivtrafik eller med hjälp av cykel och till fots. Ett nät av gång- och cykelvägar binder samman vår geografi."

I inriktningsprogrammet för planeringen av centrala Gustavsberg har fullmäktige formulerat följande:

"En uttalad ambition med utformningen av centrala Gustavsberg är att den väsentligt ska leda till att underlätta och förbättra förutsättningarna för fotgängare och cyklister. Kollektivtrafiken ska bli ett lockande och realistiskt alternativ till bilen."

.. "Bussarna ska ges företräde framför annan trafik."

.. "Knutpunkten för kollektivtrafiken i Gustavsberg utformas med god tillgänglighet och ges ett estetiskt tilltalande formspråk. Det ska vara enkelt att byta mellan bussar/spårbilar och att ta sig till idrotten, kulturen och service."

"Ytterligare en karaktärsbyggnad kan vara den nya busstationen".

Nya utredningar och undersökningar

De senaste åren har en stor attitydförskjutning pågått. Samhället har på olika nivåer lagt fast tuffa mål för att minska bilismen och den därmed följande klimatpåverkan. Olika mätningar och undersökningar visar att kollektivtrafikförsörjning blir allt viktigare för många människor när man exempelvis ska köpa ny bostad. I "Värdering av stadskvaliteter i Stockholmsregionen" som regionplanekontoret låtit göra tillsammans med Nacka, Haninge, Stockholms stad och Lidingö, rankas kollektivtrafikfrågan (närhet till spårstation) som den näst viktigaste, efter närhet till city.³ Samma utredning anger att den tredje viktigaste parametern vid köp av ny lägenhet är tillgången till gång- och gatunätet. Ju mer ihopkopplat gång- och gatunätet är desto högre är attraktiviteten. När det är lättare att ta sig runt ökar liv och rörelse vilket uppfattas som en viktig kvalitet.⁴

Värmdös befolkning är i dagsläget förhållandevis duktiga på att resa kollektivt när man arbetspendlar till Stockholm. Andelen är 73%, vilket kan jämföras med exempelvis Österåkers kommun där motsvarande siffra stannar vid ca. hälften, 37%. Den stora utmaningen handlar om resandet lokalt, inom kommunen. Här är reseandelen låg i jämförelse med andra kommuner. En sannolik förklaring är att det saknas välfungerande tvärkommunikationer och tidsförlusten är alldeles för stor vid en resa mellan exempelvis Brunn-Hemmesta om den ska göras med kollektiva färdmedel.

Nulägesproblem inom kollektivtrafiken

Störningar i trafiken har också blivit ett eskalerande problem där den av SL utlovade sittgarantin inte fungerar, framför allt inte i rusningstrafik. Vi ser också ett hot i vad som blir kollektivtrafikresenärernas verklighet när Slussen ska byggas om. De förslag som hittills redovisats innebär kraftiga försämringar under extremt lång tidsperiod. Det kommer inte att öka motivationen att resa kollektivt, tvärtom fruktar vi att det blir droppen som får alltfler att istället ta bilen. Det är viktiga frågor för Värmdö kommun att bevaka och säkerställa förutsättningarna för kollektivtrafikresande i både kort och långt tidsperspektiv.

Starta omställningen nu

För att nå högtflygande visioner och mål framåt i tiden krävs handling och verkstad här och nu. Kommunen måste omgående påbörja arbetet med att "ställa om". Det handlar om konkreta insatser så som ökad turtäthet, pålitliga avgångar och en sittplatsgaranti som levs upp till. Det handlar om signaler som markerar att kollektivtrafiken är den prioriterade reseformen. Fler och mer infartsparkeringar för såväl bilar som cyklar.

Med brett engagemang når vi längre

Med en ambitiös och genomtänkt process som involverar och engagerar stora grupper bland våra medborgare kan omställningsprocessen gå snabbare och få starkare genomslag. Barn och ungdomar är viktiga idébärare. I de yngre generationerna är också miljömedvetenheten stor. Genom att initiera olika typer av aktiviteter som engagerar barn och unga får arbetet en extra

---

motor. Låt skolklasser lämna förslag om platser och utformning av nya cykelparkeringar. Sikta högt i gestaltningen av det som är relaterat till kollektivtrafikresande. Låt resecentrum i Gustavsberg bli något spektakulärt som låter tala om sig, alldeles intill Runda Huset. Det blir en viktig symbol för den omställning som är nödvändig och med en trivsamt utformning blir den en viktig mötesplats, därtill en av de mest besökta.

Om inte en gradvis omställning påbörjas nu, riskerar med stor sannolikhet visionerna och målen stanna som visioner. Kommunens förslag till trafiklösningar kommer inte att fungera vilket i sig skulle skapa merkostnader för anpassningar i vägnätet i efterhand. Efterhandslösningar tenderar dessutom alltid att bli sämre lösningar. Vi socialdemokrater kan inte gå in i detaljplaneprocesser som skapar dålig framkomlighet i trafiken om det inte finns ett vettigt alternativ till bilen som primärt fortskaffningsmedel. Därför krävs det att åtgärderna påbörjas nu, innan de nya bostäderna är etablerade. Miljön betalar ett högt pris varje dag och köande människor med många minuters onödig väntan och frustration över överfulla bussar.

Vi socialdemokrater föreslår

att uppdra till kommunstyrelsen att, genom Gustavsbergsutskottet, utlysa en arkitektävling för det nya resecentrumet i Gustavsberg, avseende såväl arkitektonisk utformning som konstnärlig utsmyckning.

att utlysa en tävling bland skolklasser som får lämna förslag om nya cykelparkeringsplatser, både placering och utformning.

att uppdra till kommunstyrelsen att initiera en snabbutredning tillsammans med SL i syfte att fördubbla busstätheten. I uppdraget ingår att identifiera och skapa lösningar för fler målpunkter utöver Slussen.

att uppdra till kommunstyrelsen att öka ambitionsnivån när det gäller att slå vakt om Värmdöbornas intressen i dialogen om de regionala trafikfrågorna, bl a Slussen, Skurubron samt med Trafikverket om GC-nätet.

att uppdra till kommunstyrelsen, genom Gustavsbergsutskottet, planera för en samåknings- och bilpoolscentral i Gustavsberg.

att uppdra till kommunstyrelsen att identifiera platser för ytterligare kapacitet av infartsparkeringar, såväl utökning av befintliga som nya lokaliseringar.

För den socialdemokratiska gruppen

Annika Andersson Ribbing

Andrine Winther

Lars Bryntesson

Jan-Olof Landqvist

Krister Nilsson

Pär Simon Margulies

Jakob Fritzell

1Vision Värmdö 2030, s. 5

2Vision Värmdö 2030, s. 6

3Fördjupad inriktning för planeringen av centrala Gustavsberg, s. 16

4Fördjupad inriktning för planeringen av centrala Gustavsberg, s. 9

5Värdering av stadskvaliteter i Stockholmsregionen, s.5

6Värdering av stadskvaliteter i Stockholmsregionen, s. 6
